

Prima instanță: Jud. Buiucani
Jud. Al. Negru
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău:
L.Bulgac, Gr.Dașchevici, D. Manole

Î N C H E I E R E

24 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului judecător:	Ala Cobăneanu
Judecători:	Luiza Gafton Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mititelu Lilian către
Ministerul Justiției privind încasarea prejudiciului cauzat prin detenție în condiții
inumane și degradante,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de Mititelu Lilian și Ministerul Justiției al RM și s-a menținut
hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 08 septembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 20 aprilie 2016 Mititelu Lilian s-a adresat în instanță cu cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat încasarea
din bugetul de stat în beneficiul lui Mititelu Lilian a sumei de 330000 lei, în vederea
reparării prejudiciului moral cauzat de către Statul – Republica Moldova prin
supunerea la o detenție inumană și degradantă.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25
februarie 2010 a fost condamnat în baza art. 88 pct. 1,6,7, Cod penal (redacția anului
1961) la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar
prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 03 aprilie 2012 i-a fost
schimbat penitenciarul din regim închis în semiînchis.

A menționat că, începând cu 25 iunie 2007 pînă la 20 februarie 2008 a fost
plasat în Penitenciarul nr. 13 în arest preventiv, iar în perioada 15 iulie 2011 – 15

august 2011 și 16 februarie 2012 – 15 septembrie 2014 la fel s-a aflat în Penitenciarul nr. 13, executând pedeapsa cu închisoarea, în total aflându-se în detenție în Penitenciarul nr. 13 timp de 3 ani 3 luni și 25 zile.

A explicat că, detenția sa a avut loc în condiții absolut degradante și inumane. Condițiile de detenție sunt cunoscute tuturor, acestea fiind recunoscute și în acte emise de instituțiile naționale și internaționale. Celulele în care era deținut aveau aproximativ 10 m.p. și în acestea se dețineau 4 persoane, paturile erau supraetajate, masa pentru alimentare era amplasată în nemijlocita apropiere a veceului care era în aceeași cameră, astfel încât spațiul vital liber era de aproximativ 1 m.p., aerisirea celulei se efectua printr-o gaură dreptunghiulară în perete cu mărimea de 1,17 m.p., zăbrelele erau formate din șenile de metal cu lățimea de 6,5 cm sudate între ele. În rezultat mărimea efectivă a geamului era de aproximativ 0,52 m.p., iar acest fapt împiedică considerabil accesul aerului și a luminii de zi în celulă, astfel încât chiar și în timpul zilei în celulă era întuneric, podeaua din celulă era din beton, saltelele de pe paturi erau vechi, urât mirositoare și pline de insecte.

A afirmat că, în celulă curentul electric era deconectat zilnic între orele 2.30 – 5.30, 10.00 – 12.00, 14.30 – 16.30, iar grupul sanitar era situat la distanța de un metru de la masă și consta dintr-o gaură în podea. Acest spațiu era separat de restul camerei printr-un perete cu înălțimea de 170 cm, fără ușă, veceul nu era dotat cu rezervor pentru apă curgătoare, iar în gaura de veceu curgea apă de la un robinet care servea pe post de lavoar și era utilizat atât la spălarea vaselor, cât și la spălarea deținuților și constituia unica sursă de apă potabilă din celulă. Acest grup sanitar emana permanent miros neplăcut și umiditate a aerului, celula era invadată de insecte și paraziți înțepăturile cărora erau vizibile pe tot corpul, iar administrația Penitenciarului nr. 13 tolerează și încurajează subordonarea dintre deținuți și violența dintre aceștia.

A relevat că, din aceste motive deținerea sa nu a corespuns prevederilor art. 3 al CEDO.

A susținut că, accesul la baie era permis doar o dată pe săptămână, chiar și în zile cu temperaturi caniculare, în celulă nu erau posibile realizarea vre-unor proceduri igienice de îngrijire a corpului și din acest motiv s-a îmbolnăvit de diverse maladii cum ar fi IRVA acută cu sindrom traheobronșic, pneumonie bilaterală acută, bronșită cronică în acutizare, radiculopatie lombară, encefalopatie discirculatorie mixtă, distonie vegetovasculară.

A invocat că, rapoartele anuale 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 ale Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova și rapoartele privind vizitele preventive de monitorizare în care susține că s-a constatat natura sistemică a problemelor de suprapopulare a închisorilor din țară, condițiilor de igienă, iluminare și ventilare a

celulelor, calității și cantității alimentelor, raporturilor ostile dintre condamnați și administrația penitenciarelor, riscului sporit de intimidare și violență între deținuți.

A precizat că, în perioada deținerii sale în Penitenciarul nr. 13, condițiile de detenție au constituit un tratament inuman și degradant, fapt care i-a cauzat suferințe fizice și psihice imense, urmînd ca instanța să țină cont de durata aflării în Penitenciarul nr. 13, de maladiile suportate precum și de statutul său social pînă la plasarea în detenție, cu referire la care a menționat că este căsătorit, avea la întreținere doi copii minori, a activat o perioadă îndelungată în organele MAI, este participant la luptele din stînga Nistrului.

Prin hotărîrea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 08 septembrie 2016 acțiunea înaintată de Mititelu Lilian a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului Mititelu Lilian suma de 30000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin menținerea în detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, în rest pretențiile fiind respinse.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 s-a respins apelul declarat de Mititelu Lilian și Ministerul Justiției al RM și a menținut hotărîrea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 08 septembrie 2016.

La 24 noiembrie 2017 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă cereri de chemare în judecată depusă de Mititelu Lilian.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, invocînd că instanțele de judecată au apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz, fapt ce a dus la aplicarea eronată a normelor de drept material.

În acest sens, susține că instanțele de judecată nu au elucidat pe deplin toate circumstanțele în raport cu argumentele și probele prezentate și au trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, fără a da apreciere acestora în coraport cu normele de drept invocate ca fiind lezate.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei rezultă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 15 iunie 2017, expediată în adresa părților la 09 octombrie 2017 (f.d 93), însă careva probe ce ar confirma recepționarea acesteia de recurent, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, avînd în vedere că recursul declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 a fost depus la 24 noiembrie 2017, în conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2). Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230].

Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al RM se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător
Judecători

Ala Cobăneanu

Luiza Gafton

Nicolae Craiu